

4.3 Perusteet omaishoidon tuen myöntämiselle 65 vuotta täyttäneillä

Ikääntyneen palvelutarpeen arvioinnissa omaishoidon tukea haettaessa hyödynnetään samoja toimintakyky mittareita kuin asiakasohjauksessa muutoinkin (mm. RAI, MMSE, MNA, GDS, SPPB). Mittareille on vahvistettu viitearvot, joita hyödynnetään palkkioluokan määrittelyssä. Viitearvojen lisäksi päätöksenteossa käytetään aina omaishoitotilannetta koskevaa kokonaisharkintaa.

Jos hoitovastuu on säännöllisesti yli puolet kalenterikuukaudesta muualla kuin omaishoitajalla, ei oikeutta omaishoidon tukeen synny.

Hoitoisuusluokka 1

ADLH: 3, Maple_5: 3, CPS: 2—3, IADL: 13 tai enemmän, **IADLCH 3**, MMSE 12–17, (täytyttävä vähintään 2)

- Hoidettava tarvitsee useamman kerran toimintakyvyn aleneman, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn takia hoitoa, hoivaa, huolenpitoa tai valvontaa päivittäisissä toimissaan (kuten lääkehoito, liikkuminen, hygienian hoito, pukeutuminen, peseytyminen ja syöminen).
- Hoidettava voi tarvita jonkin verran apua tai valvontaa öisin, mutta voi myös pärjätä yöajan yksin. Hoidettavan voi jättää lyhyeksi ajaksi yksin.
- Hoitotyö on sitovaa ja vaativaa fyysisesti ja/tai psyykkisesti.
- Ilman omaishoitoa asiakas tarvitsisi kotona asumista tukevia palveluita tai käyntejä.
- Pelkästään asiointi- ja kodinhoitoapu (esimerkiksi siivous, ruoan laitto) eivät täytä omaishoidon tuen myöntämisen kriteereitä, vaan kyseisen avun katsotaan olevan tavanomaista huolenpitoa lähimmäisestä.

Hoitoisuusluokka 2

ADLH: 4–5, Maple_5: 4–5, CPS: 3, IADL: 15–17, **IADLCH 5**, MMSE 0 - 11 (täytyttävä vähintään 3)

- Hoidettava tarvitsee päiväaikaan huomattavasti tai ympärivuorokautisesti hoitoa ja huolenpitoa elämän perustoiminnoissa.
- Hoidettava tarvitsee jatkuvaa valvontaa toimintakykynsä vuoksi eikä voi olla yksin kotona kuin pieniä hetkiä.
- Ilman omaishoitoa hoidettava tarvitsisi runsaasti kotona asumista tukevia palveja tai käyntejä.

Hoitoisuusluokka 3

ADLH: 5–6, Maple_5: 5, CPS: 4–6, IADL: 17–21, **IADLCH 6**, (joko ADLH tai CPS täytyttävä) -

- Hoidettavaa ei voi jättää yksin ja hän tarvitsee hyvin runsaasti ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa kaikissa elämän perustoiminnoissa.
- Hoidon sitovuus on verrattavissa hoitoon ympärivuorokautisessa yksikössä.

Hoitoisuusluokka 4

Kokonaistilanteen arviointi ja harkinta Erittäin vaativa ympärivuorokautinen hoidon tarve. Maksetaan, kun omaishoitaja hoitotyön vuoksi ja ympärivuorokautisiin palveluihin sijoittumisen välttämiseksi jää pois ansiotyöstä/opiskelusta, eikä ole avoimien työmarkkinoiden käytettävissä, ~~eikä omaishoitajalla ole oikeutta vuorotteluvapaalain mukaiseen vuorottelukorvaukseen~~. Palkkioluokka 4 käytetään myös hoidollisesti raskaassa lain tarkoittamassa siirtymävaiheessa, esim. Saattohoito vaiheessa. Saattohoitotilanteessa myönnetään toistaiseksi.

6. IHIER-C

ARKISUORIUTUMINEN, VÄLINETOIMINNOT, VIIDEN TOIMINNON SUORIUTUMISKYKYMITTARI (0–6)

Instrumental Activities of Daily Living Capacity hierarchy scale (IHIER-C)

Arkisuoriutuminen, välinetoiminnot, hierarkkinen -mittarin avulla tunnistetaan, missä välineellisissä arkitoiminnoissa (IADL) henkilöllä on voimavaroja ja missä hänellä on avun tarvetta. Arkisuoriutuminen, välinetoiminnot, hierarkkinen -mittarin arvot kuvataan tasoilla 0–6. Mittarin eri arvoille ei ole määritelty selitteitä. Mitä suurempi mittarin arvo on sitä, enemmän henkilöllä on avun tarvetta välinetoiminnoista suoriutumisessa (oletettu suoriutumiskyky). Näitä tietoja voidaan hyödyntää mm. kuntouttavan toiminnan suunnittelussa sekä palveluiden ja tuen järjestämisessä. Hierarkkinen mittari ottaa huomioon vähemmän eri IADL-toimintoja, kuin esim. välinetoimintojen oletettu suoriutumiskyky mittari (IADLC).

6.1. IHIER-C-mittarin arvon muodostuminen

Mittarin arvot muodostuvat **viiden** kysymyksen perusteella:

- G1aK. Aterioiden valmistus
- G1bK. Tavalliset kotitaloustyöt
- G1cK. Raha-asioiden hoito
- G1dK. Lääkityksestä huolehtiminen
- G1gK. Ostoksilla käynti

Arkisuoriutuminen, välinetoiminnot, hierarkkinen -mittarin arvot muodostuvat alla olevan kaavion mukaisesti.

Huom! Mittarin arvo lasketaan oletetun suoriutumiskyvyn vastauksista (Oletetussa suoriutumiskyvyssä ei ole tasoa 8. Toimintoa ei tapahtunut arviointiaikana).

